

D E C I Z I E

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele,

Judecătorul:

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lozovaia Alexandra și reprezentantul Spinei Andrei împotriva lui Celan Andrei, intervenient accesoriu Celan Anna, notarul public Florea Adelina cu privire la declararea nulității testamentului, certificatului de calitate de moștenitor și recunoașterea dreptului de proprietate, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, prin care s-a admis parțial cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat Alexandrei Lozovaia termen pentru a prezenta dovada de achitare a taxei de stat

c o n s t a t ă

Prin procura din 16 septembrie 2010 Spinei Andrei a fost împuternicit de Lozovaia Alexandra să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată (f.d. 52).

La 21 decembrie 2011 Lozovaia Alexandra și reprezentantul Spinei Andrei au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Celan Andrei, intervenient accesoriu Celan Anna, notarul public Florea Adelina cu privire la declararea nulității testamentului, certificatului de calitate de moștenitor și recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că Lozovaia Alexandra locuiește pe adresa mun. Chișinău, str. Tiras, 4, în casa construită în anul 1955 de tatăl său Celan Gheorghe, decedat la 22 august 1992, mama fiind decedată în anul 1982.

După decesul tatălui în casă au rămas să locuiască Lozovaia Alexandra, Onu Galina - fiica acesteia și Celan Elena - fiica fratelui decedat.

Sora Alexandrei Lozovaia - Celan Anna din anul 1985 a trecut cu traiul pe str. Calea Ieșilor, 3, ap. 1, mun. Chișinău, însă feciorii acesteia Celan Andrei și Celan Alexandru până în prezent au viza de reședință înregistrată pe adresa mun. Chișinău, str. Tiras, 4.

Pe această adresă mai are înregistrată viza de reședință și Calian Elena, fiica fratelui Alexandrei Lozovaia – Celan Ion, însă aceasta nu mai locuiește în imobil din 2007.

Unicii moștenitorii legali la data decesului lui Celan Gheorghe în 1992 sunt

Lozovaia Alexandru și Celan Anna, însă doar reclamanta a acceptat de fapt averea succesorală prin intrarea în posesie.

În ședința de judecată din 24 septembrie 2010 Lozovaia Alexandra a aflat că prin hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 20 iulie 2010 lui Celan Andrei i s-a prelungit termenul de acceptare a succesiunii.

Celan Andrei a dat declarații false în privința faptului că locuiește în imobil, că achită serviciile comunale și impozitele aferente.

Este eronat argumentul lui Celan Andrei că a aflat despre existența testamentului doar în anul 2009.

Valabilitatea testamentului urmează a fi pusă la îndoială în condițiile în care Celan Gheorghe suferea de cancer, iar în perioada anilor 1991-1992 s-a aflat la tratament la spitalul oncologic, fiindu-i administrate preparate sedative, care afectează capacitatea de a dirija acțiunile.

Cer Lozovaia Alexandra și reprezentantul Spinei Andrei declararea nulității testamentului nr. 5/195 din 15 februarie 1992 din numele lui Celan Gheorghe pe numele lui Celan Andrei asupra patrimoniului succesoral, inclusiv casa de locuit din str. Tiras, 4, mun. Chișinău; declararea nulității certificatului de calitate de moștenitor nr. 7675 din 02 septembrie 2010 eliberat pe numele lui Celan Andrei de notarul public Florea Adelina și recunoașterea dreptului de proprietate după Lozovaia Alexandra în baza dreptului la moștenire legală acceptată prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral (f.d. 4-5, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 23 martie 2016 s-a respins acțiunea Alexandrei Lozovaia ca fiind neîntemeiată (f.d. 234,240-248, vol. I).

Prin mandatul din 23 februarie 2016 avocatul Leșan Nicolae a fost împuternicit de Lozovaia Alexandra să-i acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 223, vol. I).

La 22 aprilie 2016 avocatul Leșan Nicolae a declarat în interesele Alexandrei Lozovaia apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 23 martie 2016 (f.d. 238-239, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia.

S-a acordat apelantului termen până la 07 iulie 2016 pentru prezentarea apelului motivat și dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 6 503,1 lei.

S-a comunicat că chestiunea cu privire la primirea cererii de apel va fi soluționată în ședința de judecată din 07 iulie 2016.

S-a explicat că dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheiere, apelul se va considera depus la data prezentării inițiale și se va examina în fond, în caz contrar se va restitui (f.d. 2-3, vol. II).

La 04 iulie 2016 avocatul Leșan Nicolae a declarat în interesele Alexandrei Lozovaia recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2016 (f.d. 5, vol. II).

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 14 septembrie 2016 a respins recursul declarat de Lozovaia Alexandra și a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2016 (f.d. 13-16, vol. II).

La 06 iulie 2016 avocatul Leșan Nicolae a depus în interesele Alexandrei Lozovaia apel motivat și a solicitat scutirea acesteia de la plata taxei de stat (f.d. 26-32, vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016 s-a admis

parțial cererea depusă de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 3 250 lei până la 24 noiembrie 2016 (f.d. 44-46, vol. II).

La 10 noiembrie 2016 avocatul Leșan Nicolae a declarat în interesele Alexandrei Lozovaia recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a încheierii și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de scutire de la plata taxei de stat.

În motivarea cererii de recurs avocatul Leșan Nicolae a indicat că Lozovaia Alexandra la examinarea pricinii în prima instanță a achitat taxa de stat în mărime de 8 670,81 lei fiind angajată în organele afacerilor interne, însă la moment este pensionară și este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

Instanța de apel a scutit parțial apelanta de la achitarea taxei de stat, însă sumă dispusă spre încasare în mărime de 3 402 lei este exagerată, având în vedere cuantumul pensiei de 868 lei.

La materialele pricinii au fost anexate documente ce confirmă starea precară de sănătate a recurenteii.

Conform jurisprudenței CEDO pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal și în special în cazul în care justițiabilul invocă situația financiară dificilă, instanța urmează să analizeze atent circumstanțele cauzei în vederea constatării capacității acestuia de a achita taxa de stat.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău în citație nu a indicat la ce dată a expediat în adresa recurenților copia încheierii de a nu da curs cererii de apel din 27 octombrie 2016 (f.d. 47, vol. II).

Prin urmare, recursul declarat de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia la 10 noiembrie 2016 este depus în termen.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele pricinii rezultă că la 06 iulie 2016 avocatul Leșan Nicolae a depus în interesele Alexandrei Lozovaia apel motivat și a solicitat scutirea acesteia de la plata taxei de stat pe motiv că este pensionară (f.d. 26-32, vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016 s-a admis parțial cererea depusă de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 3 250 lei până la 24 noiembrie 2016 (f.d. 44-46, vol. II).

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana juridică și fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

Persoana fizică în cererea de scutire va expune circumstanțele care justifică solicitarea și va anexa actele confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecție socială, certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane etc). În cadrul aprecierii situației materiale se va lua în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, făcându-se o concluzie din ansamblul probelor prezentate.

Avocatul Leșan Nicolae a invocat temei de scutire de la plata taxei de stat faptul că Lozovaia Alexandra este pensionară.

Faptul că Lozovaia Alexandra este pensionară nu indică la situația financiară precară a acesteia și nu servește temei de admitere integrală a cererii de scutire de la plata taxei de stat.

Or, avocatul Leșan Nicolae nu a prezentat probe care ar confirma cuantumul pensiei de care beneficiază Lozovaia Alexandra, că aceasta nu este angajată în câmpul muncii, nu dispune de alte surse de venit, bunuri imobile, unități de transport, hârtii de valoare, etc.

Nu au fost prezentate nici alte probe care ar indica la situația financiară precară.

Or, simpla invocare a situației materiale precare, fără a fi probată, nu constituie temei de scutire de la plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În lipsa probelor menționate, instanța de apel întemeiat a admis parțial demersul de scutire de la plata taxei de stat, nu a dat curs cererii de apel declarate de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia și a acordat termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 3 250 lei.

Criticile că prin încheierea contestată Alexandrei Lozovaia i se încalcă dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 alin.1 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în mod repetat că participantul unui litigiu civil este ținut să dea dovadă de un comportament diligent în chestiunile legate de plata taxei de stat (speța Piętka c. Poloniei, hotărârea din 16 octombrie 2012, definitivă din 16 ianuarie 2013).

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”, conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CEDO.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de avocatul Leșan Nicolae în interesele Alexandrei Lozovaia.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lozovaia Alexandra și reprezentantul Spinei Andrei împotriva lui Celan Andrei, intervenient accesoriu Celan Anna, notarul public Florea Adelina cu privire la declararea nulității testamentului, certificatului de calitate de moștenitor și recunoașterea dreptului de proprietate.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
Judecătorul:

Ala Cobăneanu

Judecătorii:

Nicolae Craiu

Sveatoslav Moldovan